

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců Mgr. Radovana Havelce, JUDr. Vojtěcha Šimíčka, JUDr. Zdeňka Kühna a JUDr. Milana Kamlacha v právní věci žalobce: **A. K.**, zastoupený Mgr. Bohdanou Novákovou, advokátkou se sídlem Praha 4, Nad Teberbkou 12, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 29. 4. 2008, č. j. 64 Az 31/2007 - 32,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovené advokátce stěžovatele Mgr. Bohdaně Novákové **se určuje** odměna za zastupování ve výši 5712 Kč. Tato částka bude jmenované vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 26. 3. 2007, č. j. OAM-1-220/VL-20-11-2007 (dále jen „napadené rozhodnutí“), žalované Ministerstvo vnitra neudělilo žalobci mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu), ve znění do 31. 8. 2007 (dále jen „zákon o azylu“).

Rozhodnutí žalovaného napadl žalobce u Krajského soudu v Ostravě žalobou, který ji rozsudkem ze dne 29. 4. 2008, č. j. 64 Az 31/2007 - 32, zamítl. V odůvodnění tohoto rozsudku krajský soud uvedl, že ze žádosti o udělení mezinárodní ochrany, ani z obsahu pohovoru nevyplývá, že by žalobce ve vlasti vyvíjel činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod, nebo že se důvodně obává pronásledování z důvodu rasy, náboženství, příslušnosti k určité sociální skupině nebo zastávání určitých politických názorů ve vlasti. Tvrzeným důvodem pro opuštění vlasti byla obava z výhrůžek ze strany stoupců prezidenta Bakiyeva, s nimiž se žalobce, jako člen ostrahy televizního studia nezávislé televize, dostal do konfliktu při jeho obsazení, a to v důsledku odvysílání reportáže o opozičním shromáždění. Žalobce byl policií vyzván, aby se dostavil k vyšetřování asi dva měsíce poté. Tyto důvody, dle názoru soudu, nelze podřadit pod ustanovení § 12 zákona o azylu. Ani snaha o legalizaci pobytu na území České republiky nemůže být řešena prostřednictvím řízení o udělení mezinárodní ochrany. Ta může být poskytnuta teprve tehdy, pokud žadatel o její udělení využil prostředky, které mu právní řád ve vlasti poskytuje, nebo jestliže mu ochrana byla odeprána, což však není případ žalobce. Správní orgán při vydání svého rozhodnutí tyto skutečnosti

vyhodnotil, vycházel ze sdělení, která žalobce uvedl ve správním řízení, a žalobci umožnil navrhnout doplnění řízení, čehož však nevyužil. Ze správního spisu je přitom patrné, že žalovaný se věci zodpovědně a svědomitě zabýval, opatřil si potřebné podklady a dal žalobci před vydáním rozhodnutí možnost se k nim vyjádřit. K aplikaci § 14 zákona o azylu krajský soud připomněl, že na udělení humanitárního azylu není právní nárok a že pojmy „humanitární důvod“ a „případ hodný zvláštního zřetele“ jsou neurčitými právními pojmy, které musí správní orgán naplnit konkrétním obsahem. Krajský soud se tak mohl zabývat pouze tím, zda žalovaný v tomto ohledu nevybočil z mezí správního uvážení a zda se zabýval všemi relevantními tvrzeními žalobce, případně zda v průběhu řízení nedošlo k takovým procesním vadám, které by mohly mít vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí. Současně též vyslovil, že žadatel nesplnil ani důvody pro udělení azylu ve smyslu § 13 či § 14a zákona o azylu.

Rozsudek napadl žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížností s odkazem na důvody vyplývající z ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Stěžovatel spatřuje nezákonnost rozhodnutí především ve skutečnosti, že správní orgán a soud aplikovali na jeho případ jinou právní normu, než která měla být aplikována. Azylový případ stěžovatele měl být podřazen pod § 16 zákona o azylu, a nikoli pod § 14 téhož zákona. Na druhou stranu, jestliže se žalovaný rozhodl použít ustanovení §§ 12, 13, 14 a 14a zákona o azylu a vést nezkrácené a plnohodnotné řízení, měla být mnohem podrobněji zjištěna bezpečnostní situace v zemi původu stěžovatele, a to zejména v souvislosti s výrokem o neudělení doplňkové ochrany. Popis situace v zemi původu stěžovatel vnímá jako zcela obecný a nedostačující, bez reflexe na bezpečnostní situaci navrátilivších se žadatelů o azyl pronásledovaných státními orgány a přívrženci prezidenta Bakiyeva. Do této skupiny osob byl přitom stěžovatel v zemi původu zařazován, což by se po návratu nezměnilo. Stěžovatel tak uzavírá, že nebyl důsledně zjištěn skutečný stav věci tak, aby o něm nepanovaly důvodné pochybnosti a napadené rozhodnutí je z tohoto důvodu nejen nezákonné, ale také nepřezkoumatelné, neboť nebyl zjištěn stav věci tak, aby o něm nepanovaly důvodné pochybnosti.

Žalovaný ve svém vyjádření k věci uvedl, že v případě stěžovatele nebyl shledán žádný z taxativně uvedených důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, přičemž žalovaný tento závěr řádně odůvodnil a podložil relevantními informacemi, které mohl stěžovatel doplnit. Stěžovatel se proti činnosti soukromých osob nebránil způsoby, které mu poskytoval právní řád země původu a státním orgánům Kyrgyzstánu nelze jednání třetích osob přičítat. Nedošlo tedy k naplnění definice pronásledování dle § 2 odst. 7 zákona o azylu. Taktéž nebyly zjištěny nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu, a proto žalovaný stěžovateli neudělil ani doplňkovou ochranu dle § 14a citovaného zákona. Ani v kasační stížnosti stěžovatel nezmiňuje žádnou relevantní skutečnost, která by závěry správního orgánu zpochybnila. Stěžovatel jen hovoří o zamítnutí své žádosti jako zjevně nedůvodné, avšak správní orgán připomíná, že stěžovateli neudělil mezinárodní ochranu formou azylu, ani formou doplňkové ochrany. Žalovaný proto navrhuje, aby kasační stížnost byla zamítnuta pro nedůvodnost.

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud, ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s., zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

S ohledem na ochranu veřejných subjektivních práv fyzických a právnických osob je vhodné připomenout, že v případě řízení o kasační stížnosti byla soudní ochrana stěžovatelů již jednou poskytnuta individuálním projednáním jeho věci na úrovni krajského soudu,

a to v plné jurisdikci. Další procesní postup v rámci správního soudnictví nezvyšuje automaticky míru právní ochrany stěžovatele a je podmíněn již zmíněným přesahem jeho vlastních zájmů.

Úvodem Nejvyšší správní soud uvádí, že zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem. Do soudního řádu správního byl zaveden novelou č. 350/2005 Sb., s účinností ke dni 13. 10. 2005. Pokud jde o jeho výklad, ten byl podán např. v usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaném pod č. 933/2006 Sb. NSS, dle kterého *„přesahem vlastních zájmů stěžovatele je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je – kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce – pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázkách. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v řízení o kasačních stížnostech ve věcech azylu je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.“*

Z povahy věci je nutné zareagovat nejprve na námitku vadného procesního režimu, kdy měl (dle kasační stížnosti) žalovaný případ stěžovatele podřadit pod § 16 zákona o azylu, a nikoli pod § 14, resp. § 12 až § 14b zákona o azylu (jak upřesňuje s ohledem na znění napadeného rozhodnutí zdejší soud). Tato argumentace je, v kontextu dalších stížních námitek, protismyslná a svědčí o nepochopení vztahu shora citovaných ustanovení. Zcela jednoznačně se k této problematice vyjádřil například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 2. 2004, č. j. 4 Azs 35/2003 - 71 (dostupný z <http://www.nssoud.cz>), dle kterého *„zamítnutí žádosti o udělení azylu jako zjevně nedůvodné [§ 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu], znamená, že neproběhlo dokazování ke zjištění existence důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Navíc skutečnost, že správní orgán neučinil rychlý závěr o neexistenci důvodů pro udělení mezinárodní ochrany a vedl nezkrácené a „plnohodnotné“ řízení tam, kde by případně mohly být podmínky pro zamítnutí žádosti pro zjevnou nedůvodnost, nemohlo nijak žadatele zkrátit na jeho veřejných subjektivních právech. Z uvedeného důvodu tuto námitku nelze považovat za relevantní.“*

Stěžovatel v průběhu správního řízení neuvedl žádné skutečnosti, které by byt' jen naznačovaly, že by byl ve vlasti vystaven pronásledování z důvodů pro azylové řízení významných (§ 12 zákona o azylu). Jak vyplynulo z jeho podání a výpovědí, impulsem k odchodu ze země původu byla nemožnost sehnat zaměstnání, což stěžovatel přikládal tomu, že byl jako zaměstnanec bezpečnostní agentury střežící televizní stanici NTS přítomen výše popsanému zásahu proti ní. Sám stěžovatel, jak vyplynulo z pohovorů, se za příznivce současného prezidenta Bakiyeva nepovažuje, a jen z této skutečnosti pak vyvozuje svou diskriminaci např. při ucházení se o zaměstnání. To vše i přesto, že z jeho výpovědí jednak nevyplyvá, že by vyjadřoval nesympatie k současnému prezidentu navenek, jednak ani neuvádí, že by tyto domnělé či skutečné sympatie byly potenciálními zaměstnavateli skutečně uvedeny jako důvod pro odmítnutí přijetí do zaměstnání. Obsah pohovoru spíše nasvědčuje závěru, že nezaměstnanost je důsledkem nepříznivé hospodářské situace v zemi původu stěžovatele, což však nelze považovat za azylově relevantní důvod (obdobně viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 8. 2003, č. j. 5 Azs 3/2003 - 54, dostupný z <http://www.nssoud.cz>). Zde Nejvyšší správní soud především upozorňuje na fakt, že „projevování politického přesvědčení“ se u stěžovatele, alespoň soudě podle obsahu spisu, omezilo na výše popsaný incident při zavření televizní stanice NTS, při kterém však stěžovatel vystupoval v pozici zaměstnance bezpečnostní agentury střežící televizní stanici, tudíž jeho projevy navenek souvisely s povahou vykonávané práce a nelze z nich *per se* vyvodit nesympatie k prezidentu Bakiyevovi. Stěžovatel taktéž neunesl břemeno tvrzení ani v té části námitek, které se týkají šikanózního charakteru předvolávání a výslechů jeho osoby v souvislosti s událostmi spojenými se zavřením

televizní stanice; připustil, že nebyl v konečné fázi z ničeho obviněn a dokonce ani postihován za to, že se v několika případech na policii vůbec nedostavil.

Ke stěžovatelovu tvrzení, že mu bylo vyhrožováno ze strany „bandy bakijevců“, resp. že byl těmito osobami vyzýván, aby se přidal na jejich stranu, odkazuje Nejvyšší správní soud na závěry, které již v minulosti opakovaně vyslovil, a to např. v rozsudku ze dne 31. 10. 2003, č. j. 4 Azs 23/2003 - 65, (dostupný z <http://www.nssoud.cz>), kde konstatoval, že „skutečnost, že žadatel o azyl má v zemi původu obavy před vyhrožováním ze strany soukromé osoby a má zde ekonomické problémy, není bez dalšího ani důvodem pro udělení azylu dle § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ani důvodem pro udělení azylu z humanitárních důvodů (§ 14 téhož zákona).“ Totéž rozhodnutí pak lze aplikovat i na tvrzení stěžovatele, že mu bylo ze strany „bandy bakijevců“, tj. soukromých osob, vyhrožováno, proti čemuž se však ani nepokusil využít některého prostředku ochrany vnitrostátního práva. Ze skutečností stěžovatelem uváděných tudíž nevyplývá, že by mu pomoc ze strany orgánů veřejné moci byla odepřena (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 3. 2004, č. j. 3 Azs 22/2004 - 48), dostupný z <http://www.nssoud.cz>).

Pokud jde dále o námitku nedostatečně zjištěného skutkového stavu věci, Nejvyšší správní soud sice souhlasí s názorem, že je především na žalovaném, aby se pokusil opatřit si informace či důkazy o zemi původu žadatele; tuto povinnost však nemá tehdy, pokud žadatel žádné důvody podřaditelné pod ustanovení § 12 zákona o azylu ani neuváděl. Je totiž naopak především na žadateli, uvést konkrétní azylově relevantních důvody vztahující se k jeho osobě; ty jsou pak posuzovány a hodnoceny právě v kontextu zjištěné situace v zemi jeho původu. Toto břemeno však stěžovatel v dané věci neunesl (viz důvody uvedené výše) a plně tak na jeho situaci dopadá rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 5. 2004, č. j. 1 Azs 45/2004 - 47 (dostupný z <http://www.nssoud.cz>), dle kterého za situace, kdy stěžovatel žádné azylově relevantní důvody neuvádí, nelze hovořit o důkazní nouzi či potřebě blíže objasnit jím uváděné skutečnosti. Tento závěr lze plně vztáhnout především na tvrzení, dle kterého žalovaný vycházel z neaktuálních zpráv o zemi původu stěžovatele. Stěžovatel totiž v průběhu správního i soudního řízení měl možnost navrhnout doplnění důkazů; výslovně však uvedl, že tuto potřebu nemá, neboť mu je situace v Kyrgyzské republice známa.

K aplikaci tzv. doplňkové ochrany podle § 14a (dříve překážky vycestování) je především nutno uvést, že tu je možné přiznat žadateli o azyl i v případě, kdy nesplňuje důvody pro udělení azylu, existuje-li důvodná obava, že by mu po návratu do vlasti hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy (uložení nebo vykonání trestu smrti, mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání, vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo pokud by vycestování bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky). Povinností správního orgánu i soudu je zabývat se možnou existencí těchto důvodů v případě jakéhokoli procesního režimu rozhodování o žádosti o mezinárodní ochranu (k tomu viz rozsudek devítičlenného rozšířeného senátu ze dne 28. 1. 2009, sp. zn. 1 Azs 96/2006, dosud nepublikováno); současně platí, že „okolnosti stanovené jako překážky vycestování v § 91 zákona o azylu (nyní doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu), nejsou totožné s důvody pro udělení azylu podle § 12 zákona téhož zákona; správní orgán i soud se jimi proto zabývají samostatně.“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 8. 2006, č. j. 5 Azs 7/2003 - 60, dostupný na www.nssoud.cz). Dovolává-li se nicméně stěžovatel nedostatečně zjištěného skutkového stavu věci ve vztahu k posouzení podmínek aplikace doplňkové ochrany, je jeho primární povinností tvrdit, že na jeho situaci některý z důvodů vyjmenovaných v § 14a odst. 2 zákona o azylu vůbec dopadá. Bez tohoto tvrzení je vyloučeno nahlížet na něj jako na uprchlíka ve smyslu čl. 1A Ženevské úmluvy o právním postavení uprchlíků ze dne 28. 7. 1951 (vyhlášené sdělením Ministerstva zahraničních věcí

č. 208/1993 Sb.) a není možné konfrontovat skutkové závěry správního orgánu, potažmo krajského soudu, s konkrétním druhem ohrožení stěžovatele ve smyslu poslední citovaného ustanovení zákona. Stěžovatel se však v kasační stížnosti omezil pouze na zcela neurčité výhrady o nedostatečnosti skutkových zjištění o aktuální situaci v Kyrgizstánu, aniž by jakkoli upřesnil, ve vztahu k jaké konkrétní hrozbě mělo být dokazování doplněno. Takto nekonkrétně formulovaný kasační důvod nemůže být zdejším soudem meritorně projednán.

Z výše uvedeného je zřejmé, že ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje dostatečnou odpověď na všechny přípustné námitky podávané v kasační stížnosti. Za situace, kdy stěžovatel žádný relevantní důvod přijatelnosti své kasační stížnosti neuvedl, Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje jeho vlastní zájmy.

Nejvyšší správní soud tedy shledal kasační stížnost jako nepřijatelnou; proto ji podle § 104a s. ř. s. usnesením odmítl.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta. Ustanovené zástupkyni stěžovatele náleží v souladu s § 11 písm. b), d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), odměna za dva úkony právní služby učiněné v řízení o kasační stížnosti, tj. převzetí a příprava zastoupení a sepis podání, ve výši 2 x 2100 Kč, a dále náhrada hotových výdajů ve výši dvojnásobku paušální částky 300 Kč, dle § 13 odst. 3 vyhlášky, a daň z přidané hodnoty (§ 35 odst. 8 věta druhá s. ř. s.) ve výši 912 Kč, celkem tedy 5712 Kč. Uvedená částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. února 2009

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu